

Handläggare
Mirza Halepovic
HR-partner

Remiss i ärende Motion från Helena Falk (V), Angelica Svensson (V) och Jesper Sahlén (V) Prova fyra dagars arbetsvecka

Förslag till beslut

att avge yttrande i enlighet med förvaltningens tjänsteskrivelse. Kommunfullmäktiges beslut att avskaffa delade turer har medfört att förvaltningen behöver mer personal i nuvarande bemanningsplanering. Vänsterpartiets förslag skulle medföra ytterligare behov av personal för att klara av bemanningen vilket innebär ökade kostnader. Det saknas både personella och ekonomiska förutsättningarna att genomföra Vänsterpartiets förslag på försök med fyra dagars arbetsvecka.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden har fått Vänsterpartiets motion till kommunfullmäktige *Prova fyra dagars arbetsvecka* från kommunkontoret på remiss för yttrande.

I motionen föreslår Vänsterpartiet kommunfullmäktige besluta att ge i uppdrag till vård- och omsorgsnämnden att genomföra försök med fyra dagars arbetsvecka med bibehållen lön i utvalda verksamheter.

Motionen grundar sig på att man runt om i världen diskuterar hur man kan minska arbetstidsmättet och samtidigt bibehålla kvalitet och produktionsnivå. Skälet är att det finns flera positiva aspekter med detta, bland annat skulle det hjälpa med kompetensförsörjningen till vissa yrken. Andra skäl som lyfts upp är den anställdes hälsa, stressrelaterade hälsoproblem som ökar i västvärlden. I motionen lyfts Mörbylånga kommun på Öland som ett framgångsexempel där arbetsgivaren har minskat arbetstiden för undersköterskorna i hemtjänsten till 85 procent med bibehållen lön. Ett beslut som har gjort det lättare att rekrytera personal.

Förvaltningen har analyserat hur ett sådant förslag hade sett ut i praktiken, hur det hade påverkat schemat och brukarna samt vilka de ekonomiska konsekvenserna av att genomföra Vänsterpartiets förslag om fyra dagars arbetsvecka hade blivit på en enhet inom kommunens äldreomsorg. Förvaltningen har också varit i kontakt med verksamhetschef för äldreomsorgen i Mörbylånga för att få en bättre förståelse för förändringen som de har genomfört.

Förvaltningens bedömning är att mot bakgrund av kommunfullmäktiges beslut att avskaffa delade turer, har detta medfört att förvaltningen behöver mer personal i nuvarande bemanningsplanering. Vänsterpartiets förslag skulle medföra att det skulle behövas ytterligare personal för att klara av bemanningen på förvaltningen. I nuläget saknas ekonomiskt utrymme samt personal för att kunna genomföra Vänsterpartiets förslag om försök med fyra dagars arbetsvecka.

Underlag för beslutet

- Vänsterpartiets motion till KF prova fyra dagars arbetsvecka den 15 augusti 2023
- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse den 14 december 2023 dnr VOO 2023/0477

Ärendet

Vård- och omsorgsnämnden har fått Vänsterpartiets motion till kommunfullmäktige *Prova fyra dagars arbetsvecka* från kommunkontoret på remiss för yttrande.

I motionen föreslår Vänsterpartiet kommunfullmäktige besluta att ge i uppdrag till vård och omsorgsnämnden att genomföra försök med fyra dagars arbetsvecka med bibehållen lön i utvalda verksamheter.

Motionen grundar sig på att man runt om i världen diskuterar hur man kan minska arbetstidsmättet och samtidigt bibehålla kvalitet och produktionsnivå. Skälet är att det finns flera positiva aspekter med detta, bland annat skulle det hjälpa med kompetensförsörjningsutmaningen till vissa yrken. Andra skäl som lyfts upp är den anställdes hälsa, stressrelaterade hälsoproblem som ökar i västvärlden. I motionen lyfts Mörbylånga kommun på Öland som ett framgångsexempel där arbetsgivaren har minskat arbetstiden för undersköterskorna i hemtjänsten till 85 procent med bibehållen lön. Ett beslut som har gjort det lättare att rekrytera personal.

Konsekvenser för schemaläggning, kontinuitet och kompetensförsörjning

Idag arbetar vård- och omsorgspersonalen inom äldreomsorgen 4.5 arbetsdag per vecka i snitt. Veckoarbetstiden inom Kommunals avtalsområde på vård- och omsorgsförvaltningen ligger på 36,33 (36 tim och 20 min) till skillnad mot kollektivavtalets 38,25 (38 tim och 15 min). Att styra schemaläggningen till fyra arbetsdagar i veckan skulle skapa oflexibla scheman som hade blivit oattraktiva för många medarbetare. Den oflexibla schemaläggningen består utav att verksamhetens behov kräver att omvårdnadspersonalen arbetar varannan helg vilket gör det svårare att variera schemaläggningen övriga dagar. Schemaläggningen skulle medföra bemanning av för många medarbetare vissa dagar i veckan och färre andra dagar. Följden hade också blivit att kontinuiteten för brukarna hade påverkats negativt eftersom omsorgskontakten hade fått fördelas på fler medarbetare. SKR:s tolkning sedan arbetstidslagens förändringar 1 oktober 2023 angående förläggning av veckovila och dygnsvila har påverkat schemaläggningen om ytterligare en fridag för jämnare återhämtningsperioder.

I motionen lyfts kompetensförsörjningen som en positiv effekt av fyra dagars arbetsvecka. Dessa effekter kan ha avsedd positiv effekt för vissa yrkesgrupper men i dygnet runt verksamheter som vård- och omsorg finns det fler negativa effekter som framförs ovan. Fyra dagars arbetsvecka kan locka fler att ta en anställning men utifrån ovanstående kommer det med största sannolikhet påverka personalomsättningen negativt när medarbetare inser hur schemaläggningen fungerar i praktiken. Delaktigheten i schemaläggningen försvinner eftersom medarbetarna är styrda att arbeta fyra dagar i veckan. Denna tes har vi fått bekräftat av äldreomsorgens verksamhetschef i Mörbylånga kommun. De har lyckats få till sig fler medarbetare men personalomsättningen och overtiden har inte minskat nämnvärt.

Fyra dagars arbetsvecka kommer innebära att förvaltningen behöver fler medarbetare för att verksamheten ska fungera väl ur ett bemanningsperspektiv. Enligt de beräkningar som förvaltningen har gjort kommer det behöva anställas ytterligare en undersköterska per avdelning. Beroende på hur många avdelningar det finns på ett särskilt boende för äldre varierar utökningen av medarbetare.

Kontakt med Mörbylånga kommun

Förvaltningen har varit i kontakt med Mörbylånga kommun, för att få en bättre inblick i förändringen som Vänsterpartiet lyfter fram som exempel i motionen. Förändringen genomfördes på en hemtjänstenhet i Degerhamn och innebär att undersköterskor har fått heltidslön för 85% av veckoarbetstiden av 37 timmar, vilket är en arbetstidsförkortning och inte en fyra dagars arbetsvecka. Förändringen genomfördes med anledning av att kommunen hade svårt att rekrytera till tätorten Degerhamn som är geografiskt placerat långt ner på södra Öland. Attraktiviteten för att söka tjänsterna till Degerhamn har ökat och sjukfrånvaron har minskat. Personalomsättningen är fortsatt hög och ligger på strax över 20% och övertiden har inte minskat. Personalomsättningen är fortsatt hög med anledning av att det är en lång pendling för de som inte bor i närområdet. I och med att de anställda arbetar färre timmar per vecka behöver fler medarbetare rekryteras. Förändringen kostar Mörbylånga kommun ca 1.5 miljoner kronor årligen enbart för enheten i Degerhamn. Det finns inga planer att införa förändringen på fler enheter.

Veckoslutstjänster inom Kommunals avtalsområde

Under 2023 har vård- och omsorgsförvaltningen haft veckoslutstjänster inom Kommunals avtalsområde. Syftet med veckoslutstjänsterna är att jämna ut verksamhetens behov av resurser över veckans alla dagar. Veckoslutstjänster är ett kompletterande verktyg för verksamheten att minska sårbarheten på helgbemanningen samt minska behovet av övertidsarbete och timavlönade. Veckoslutstjänstgöring innebär att en medarbetare tjänstgör alla veckoslut; fredag, lördag och söndag alternativt lördag, söndag och måndag (8 timmar per arbetspass). Veckoslutstjänstgöringen är alltid på heltid (100%) och medarbetare erhåller heltidslön och kollektivavtalad Ob-ersättning. Veckoarbetstidsmåttet är 25,00/25,00 timmar/vecka, 24,00 timmar per vecka planeras ut i schemat utifrån verksamhetens behov, dock aldrig natttjänstgöring. 1,00 timme/vecka övrig vardag är avsedd för att delta på schemalagd APT och yrkesgruppträffar. Projektet har utvärderats och kommer att förlängas under 2024.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen har beräknat de ekonomiska konsekvenserna av att genomföra Vänsterpartiets förslag på fyra dagars arbetsvecka på en enhet inom kommunens äldreomsorg genom att räkna på en avdelning inom särskilda boenden.

Utgångspunkten för beräkningen är att alla arbetar heltid (36,33 h/v) och att det inte finns delade turer i något schema.

- Genomsnittligt bemanningsbehov på en avdelning på särskilt boende (14 medarbetare):

Morgon: 3 medarbetare

Eftermiddag: 2-3 medarbetare

Kväll: 2 medarbetare

- Varje vecka behöver planeras för 35 arbetspass, 5 medarbetare gånger 7 dagar. Utifrån ändringen i kollektivavtalet från 2023-10-01 innebär det en arbetstidsförläggning om i snitt 4.5 arbetsdagar per vecka. En minskning till fyra arbetsdagar per vecka innebär ytterligare en undersköterska per avdelning.

Baserat på beräkningen ovan med angivna förutsättningarna ökar kostnaderna vid genomförande av fyra dagars arbetsvecka.

Den totala personalkostnaden för en undersköterska är 547 200 kronor per år (medianlön 2023-avtalsnivå).

På en enhet med fyra avdelningar blir den ökade kostnaden 547 200 kronor x 4 = 2 189 000 kronor.

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

En konsekvensbedömning för personer med funktionsnedsättning har inte bedömts relevant i ärendet.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Anna Borgius
Vård- och omsorgsdirektör

Johanna Bredmar
HR-chef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Vänsterpartiet

vård- och omsorgsnämnden/vård- och omsorgsdirektören